

ZGODOVINA IN PRIHODNOST GLAVNEGA TRGA V NOVEM MESTU

POVZETEK

Dr. Tomaž Slak, docent

Novomeški Glavni trg lociran v težišču okljuka reke Krke že skoraj dva tisoč let predstavlja osrednjo javno, tržno, komunikacijsko in družabno površino na katero so vezani nastanek, rast in razvoj naselbine in od leta 1365 pravega mesta, ki danes predstavlja kulturno, izobraževalno in gospodarsko središče JV Slovenije. V času prve obsežnejše prenovе javnih mestnih površin po Mušičevi prenovi v 60-tih letih 20. stoletja s sprotnimi arheološkimi raziskavami odkrivamo pomembna nova dejstva o njegovi zgodovini. Za zdaj se je potrdilo, da se je trg, kot javna površina oblikoval že v 1. stoletju našega štetja, v času Rimskega cesarstva. V poznem srednjem veku se je ob priznanju mestnih pravic formirala prepoznavna lijakasta oblika trga. Nedavno odkrito tlakovanje Glavnega trga iz 16. do 18. stoletja potrjuje tudi domneve, da je po njem ves čas potekala glavna prometna in trgovska pot ter da se je na njem trgovalo, ob njem pa živelo in delalo. V zgodovini Glavnega trga se njegov namen ni spremenil vse do danes, ko nanj z novo ureditvijo vračamo življenje s sodobnimi oblikami (nemotorizirane) mobilnosti, v njegovem podzemnem ustroju pa se vzpostavlja hrbtenica, centralni živčni sistem sodobne infrastrukture. V širšem pomenu je Glavni trg v Novem mestu že dva tisoč let najvitalnejša osrednja linija celotne regije. Tako bi moralo biti tudi danes in tako bo po prenovi javnih površin mestnega jedra tudi v prihodnje.